

Mihaela Frunza

Lecturer, Ph.D., Faculty of History and Philosophy, Babes-Bolyai University, Cluj, Romania.

Author of the book *Ideologie si feminism* (2004).

E-mail: mihaefrunza@yahoo.com

În secolul 19, referindu-se la condiția de secularizare, prin care evreii sperau să își poată găsi un loc în cadrul statului-națiune, cele trei iudaisme, ca și continuatoarele Torei, au adoptat premisa conform căreia secularul se diferențiază net de religios și au stabilit clar că iudaismul este și a fost întotdeauna o religie. Pe fondul evenimentelor secolului 20, ce au culminat cu experiența Holocaustului, o importanță majoră au avut-o sionismul și socialismul evreiesc. În plan politic, sionismul oferea singurul răspuns valabil pentru cei religioși și anume faptul că evreii constituiau un singur popor și că trebuiau să pună bazele statului evreu. La problema economică, socialismul evreiesc propunea soluția formării unei uniuni a evreilor care să treacă la acțiune ca sector evreiesc al clasei muncitoare mondiale.

Al treilea iudaism al secolului 20 este așa-numitul iudaism American, în fapt iudaismul Holocaustului și Mântuirii, a cărui întrebare se referă la sensul existenței evreiești după asasinarea sistematică a majorității evreilor din Europa, iar răspunsul său este afirmația conform căreia mântuirea reprezentată de crearea statului Israel este de fapt cealaltă jumătate a tuturor celor întâmplare. Concepția sa este aceea că evreii sunt asediați, nu au opțiuni și nici alianțe, sunt confrunțați cu o lume permanent ostilă, pe care, totuși, prin acțiuni politice, o pot schimba.

Mihaela Frunză

Liliana Popescu *Politica sexelor*

Maiko, București, 2004

Acum 25 de ani, Kate Millet publica faimoasa lucrare „Sexual Politics” – lucrare care a consacrat, în discursul feminist, folosirea sintagmei „patriarhat” ca sistem al autorității masculine prezent în istorie. Cartea pe care ne-o propune Liliana Popescu – „Politica sexelor” – ne oferă posibilitatea de a avea un echivalent autohton (ce valorează infinit mai mult decât orice traducere) al „Politicii sexuale” de peste Ocean. Dincolo de asemănarea din titlu, volumul Lilianei Popescu aduce și altceva: o actualizare „la zi” a tematicii abordate, o prezentare accesibilă a ideilor și ideologiei feministe și o aplicare absolut punctuală pe cazul democrației „made in Romania”.

Dacă ar fi să căutăm un termen de comparație mai apropiat din punct de vedere geografic pentru volumul de față, probabil că lucrarea care se apropie cel mai mult de intențiile sale este „Ultima inegalitate” a lui Vladimir Pasti. Totuși, dacă în acel volum autorul nu făcea decât să exploreze un concept consacrat al terminologiei feministe, cel de patriarhat, găsindu-i corespondențele în

Key words:

feminism, ideology,
democracy, gender
equality, sexual politics.

realitatea românească, cartea Liliane Popescu propune un punct de vedere original și pe alocuri „îndrăzneț” – e vorba de un calificativ propus de Laura Grunberg, autoarea prefetei – și anume, acela că democrația românească este „mai democratică” pentru bărbați decât pentru femei. Formula pare paradoxală, dar rimează perfect cu contextul românesc atât post cât și predecembrist, în care, nu-i așa, aveam de-a face cu o societate de oameni „egali”, dar în care unii erau „mai egali decât alții”.

Analiza Liliane Popescu este deosebit de cuprinzătoare și convingătoare, acoperind atât un aparat teoretic foarte bine fundamentat – vezi în special ultima parte – *Guvernare și democrație* – cât și pasaje aplicate pe contextul românesc – în special capitolele referitoare la prostituție și pornografie, după știința mea printre cele mai documentate și mai complete analize de până acum din literatura feminismului românesc. Lucrarea sa circumscrie atât prezentări de tip istoric-documentar asupra mișcărilor de femei și feminismelor, cât și analize aplicate asupra unor concepte din vocabularul teoriei politice feministe. Este, de altfel, o caracteristică recurentă a volumelor de acest gen apărute în România de după anii '90, explicabilă de altfel în contextul cantității reduse de surse de informare a publicului (chiar a celui relativ cunoscător) în acest domeniu.

În același timp, *Politica sexelor* propune spre discuție teme mai puțin dezbătute în România. De un interes aparte sînt și capitolele despre mișcarea de bărbați și domeniul recent „men and masculinities”, destul de rar abordat la noi. De asemenea, capitolele despre identitățile de gen alternative oferă prilejul unor sintetizări necesare în contextul unei lipse cronice de astfel de teoretizări în spațiul românesc. Ca o notă inedită, volumul cuprinde și prezentări documentate ale unor inițiative de tip activist, unul din exemple fiind o prezentare de tip *insider* a scandalului *Playboy* și a

protestelor declanșate în jurul lui, la care autoarea a participat, atât ca martoră cât și ca organizatoare. Așa cum comentează Laura Grunberg, în acest mod „această carte are și o valoare de document, lăsînd urme scrise”, ceea ce completează multitudinea de aspecte și fațete ale volumului.

Feminism academic, analize practice, exemple activiste – cum încap toate acestea între copertile aceluiasi volum? Cine o cunoaște pe Liliana Popescu nu va avea dificultăți să înțeleagă și chiar să admire acest *cocktail*, altminteri derutant în apropiere. La fel cum autoarea reușește, în viața cotidiană, să îmbine competențe dintre cele mai diverse – de la coordonarea de programe în cadrul UNDP și pînă la profesarea în cadrul SNSPA, trecînd prin experiența coordonării proiectului Civic Education Project Romania – la fel, acest volum adună laolaltă experiențe teoretice și experiențe trăite, într-o complementaritate fericită.

Volumul Liliane Popescu este simultan o carte academică bine contruită și o lucrare cu potențialități de *best-seller*, în cazul în care va beneficia de o publicitate pe măsura conținutului său. Dincolo de discursul teoretic, ea reușește să-și provoace cititorii și cititoarele, prin modalitatea de tematizare și prin informațiile sistematizate. În acest fel, unul din miturile livești propuse de un Roland Barthes, cel al întîlnirii dintre *scriitura în plăcere* și *lectura în plăcere* devine realitate, prin parcurgerea, pagină cu pagină, a volumului propus de Liliana Popescu.